

LS 0192

Lennart Setterdahl: Det är idag den 13 januari 1986. Jag sitter tillsammans med Eric Sandeen i Chicago, Illinois. Han var född 1902, den 2 oktober, i Sinnerbo, Högsby socken, i Småland och kom till Amerika 1923.

Eric Sandeen: Ja.

Lennart Setterdahl: Berätta lite grand nu om Dina föräldrar. Vad gjorde pappa för någonting?

Eric Sandeen: Ja han he was a stålsättare, they called it.

Lennart Setterdahl: Jaa.

Eric Sandeen: Han arbetade i 'domme här 'brunnar. He satte 'alle brunnar där ikring om.

Lennart Setterdahl: Med sten?

Eric Sandeen: Och foundation

Lennart Setterdahl: Jaa.

Eric Sandeen: av stål, You know Du vet.

Lennart Setterdahl: Husgrunder?

Eric Sandeen: I stål, granidstål.

Lennart Setterdahl: Jaha.

Eric Sandeen: Ja.

Lennart Setterdahl: Han hade ingen lantgård, så han hade kor och hästar?

Eric Sandeen: No.

Lennart Setterdahl: Inte det?

Eric Sandeen: No.

Lennart Setterdahl: Utan det var hans arbete, som han försörjde familjen med?

Eric Sandeen: Å ja. Sure.

L: Ni var fyra barn.

Eric: Ja.

L: Två pojkar och två flickor.

Eric: Jaa.

L: Var Du en utav de äldre eller av de yngre?

Eric: No, I am the youngest, yngre.

L: Yngst, ja.

Eric: Ja. Ja.

L: Ja.

Eric: And

L: Hur

Eric: Alma was the oldest.

L: Jaså.

Anhörig: Alma, det var hon som dog.

Eric: Ja, det var det.

L: Det var hon som dog ja. Jaha.

Eric: 95.

L: 95 år gammal.

Eric: 95 år gammal.

L: Jaha. Så Du som var yngst nu, Du blev väl lite bortskämd i hemmet då, för de andra fick hjälpa till med mamma och pappa ute på arbeten.

Eric: Å, ja. But they went over here. 'Di var unga. 'Di var så unga.

L: Jaså. Dom tog inget arbete i Sverige?

Eric: They were only 16 years old I think.

L: Så de tog inget arbete i Sverige då innan de åkte över?

Eric: No. Jo Alma, she had a job!

L: Hade hon det?

Eric: Was working – a made for a rich doctor.

L: I Sverige?

Eric: I Sverige ja.

L: Jaså.

Eric: Before she came here!

L: Jaha.

Eric: Ja!

L: Det var I stan då någonstans, eller?

Eric: There was another little island they called Gotland. You know where it is.

L: Å, där!

Eric: Å ja.

L: Jaha.

Eric: But then she went over here.

L: Så hon arbetade som hembiträde då, eller som barnsköterska eller?

Eric: No not barnsköterska, just hembiträde.

L: Hembiträde. Jaha.

Eric: But then. She had a boyfriend. Send her the ticket over there. Ja.

L: Så vilket år åkte hon över då?

Eric: Ja - det. I don't know, that was

L: Det vet Du inte.

Eric: But; it was seven eight years before I came. Ja.

L: Före första världskriget då?

Eric: Ja, Oh ja! Första världskriget. And she was home on visit efter det, den världskriget.

L: Jaså. Så Du kommer ihåg det att hon var hemma.

Eric: Oh ja.

L: Jaha. Vad sa hon då om Amerika? Var det bra, eller vad sa hon?

Eric: (?)?

L: Ja. Vad sa hon om Amerika? Hördes det bra ut?

Eric: **Å ja!** She like it over here, but she was home a couple of months. She was up in Stockholm.

L: Jaha.

Eric: We had a moster there, who lived in Stockholm. So I was up there and visited.

L: Det var

Eric: They lived there too då, when I was home.

L: Det var inget speciellt hon berättade om Amerika, som Du tyckte lät intressant?

Eric: No. No. No.

L: Inget speciellt?

Eric: No.

L: Nähä. Sa hon att Du skulle komma över till Amerika?

Eric: Well!, not at that time. She didn't know anything. But after, when she came over here, she told: he work to hard over there, so we are going to send You a ticket.

L: Vem då? Till?

Eric: Alma sent a ticket to me, over in Sweden!

L: Jaha.

Eric: So then I came over here.

Lennart Setterdahl: Men innan vi börjar med det nu, Du gick i skolan i Högsby?

Eric Sandeen: Å ja!

L: Jaha. Det var varje dag, eller varannan dag?

Eric: No, I went to school in Sinnerbo!

L: I Sinnerbo.

Eric: There was a school house. 'Te Högsby, det var en svensk mil.

L: Det var för långt.

Eric: Det var för långt, but I was confirmed there, so I had to walk once a week. Å ja.

L: Och sen gjorde Du

Eric: Å ja.

L: Det var till ?

Eric: There was about 6 English mile.

Anhörig: Oj oj oj!

Eric: 1 Swedish – Yeah. You had to walk there.

L: Var ni många I konfirmationsklassen som gick?

Eric: Oh yeah about 50.

L: Pojkar och flickor?

Eric: Pojkar, but flickor, 'di gick för dem själva,

L: Gjorde dom det!

Eric: en dag och pojkar, vi gick på onsdan.

L: Se där, ja.

Eric: Det gjorde dom.

L: Men ni konfirmerades på samma dag?

Eric: Å ja! Sure!

L: Gick ni hela vintern eller var det på sommaren ni gick?

Eric: Ja. No. Det var på vintern.

L: På vintern?

Eric: På vintern och lite på 'sommarn också.

L: Jaha, så ni började på hösten och fortsatte hela vintern?

Eric: ja. Å ja. There was some walk.

L: Det var det ja, men Du hade sällskap naturligtvis?

Eric: Å ja! Vi var about 8 9 kids from where I came from.

L: Så det tog hela dagen då?

Eric: Oh, about. We had to go there up in the morning.

L: Jaha.

Eric: It took us about three hours to go one way.

L: Tre timmar?

Eric: Tre timmar.

L: Jaså.

Eric: Vi

L: Då gick ni inte fort förstås?

Eric: Va?

L: Då gick ni inte fort?

Eric: No. Well! Vi gick bra fort!

Anhörig: Ni hade nog lite skoj på vägen.

L: Ni hade nog lite skojigt för er också förstås ja!

Eric: Å ja! Jaa det!

L: Ja, men det var inga flickor med på samma gång, utan bara pojkar?

Eric: No. No. Bara pojkar.

L: Vad sa kyrkoherden för någonting till er?

Eric: Ja han läste som 'di gör här, of course!

L: Jaså. Men ni fick lära er många psalmversar utantill?

Eric: Å psalmversar utantill. I tell You, we have to know something there.

L: Hade Du lätt att komma ihåg?

Eric: Å ja! Jag 'kunne 'hele den där katekesen, Luthers lilla katekes. And You had to know everything there, the hole book.

L: Du lärde Dig den?

Eric: Oh yeah!

L: Utantill?

Eric: Utantill.

L: Jaha.

Eric: Ja.

L: Fick Du hjälp utav mamma och pappa?

Eric: No! We learned that in school.

L: Jaha. Men de hjälpte Dig inte någon gång med att förhöra så att Du kunde?

Eric: No. Oh no. I was good in that.

L: Jaså.

Eric: I could read and write when I started school. I was only six and a half year and my sister learned me, – had a little book, – learned me how to spell and everything, You know. Ja.

L: Hade de åkt ifrån hemmet när Du gick och läste, t ex Din syster Alma nu?

Eric: Oh ja, they were all here.

L: De var borta.

Eric: Jaa, 'di var borta. 'Di var borta.

L: Hur kom det sig att Din syster nu, äldsta syster, åkte över? Det var hennes fästman?

Eric: Fästman.

L: Ja.

Eric: Took her över.

L: Vad hette han?

Eric: Rydén.

L: Rydén.

Eric: Ja.

L: Var han också från Högsby eller?

Eric: No. Han. He came from a little other stad, men han arbetade i Högsby, I think.

L: Och det var på så vis de blev kända då?

Eric: Ja. Så jag kommer inte mycket, för jag var ju liten då, but ju inte liten, but jag kommer ihåg.

L: Så han sände över pengar till biljett?

Eric: Jaha.

L: Eller sände han biljetten?

Eric: Ja.

L: Det kommer Du inte ihåg, för Du var så liten förstås.

Eric: Ja, but Alma told me.

L: Jaså.

Eric: Ja.

L: Så vad arbetade Du med då när Du var i konfirmationsåldern? Hjälpte Du pappa någonting eller gick Du hos bönder?

Eric: No I didn't know much You know.

L: Nej.

Eric: We had to go in the konfirmationen and I was to young You know, only 14 years. But after that I started to work!

L: Vad slags arbete blev det?

Eric: Yeah I worked in the forest; forest reserve. Big tree, took down, it was birch.

L: Jaha. Pappersved?

Erik: 'pappersve, ja.

L: Jaha, se Det!

Eric: Jaha!

L: Var Du ensam då eller arbetade Du tillsammans med någon?

Eric: No!, jag arbetade. I was working with my brother!

L: Jaha!

Eric: He was older than me, about 4 years older.

L: Jaha.

Eric: Yes!